

Hodnocení diplomové práce Adély Kabrtové na téma
Status Listiny základních práv EU a její aplikace členskými státy

Ve své diplomové práci se autorka věnovala zajímavému tématu, které souvisí se vstupem Lisabonské smlouvy v platnost. Tato smlouva stanovila právní závaznost Listiny základních práv EU. Ve vztahu k problematice používání Listiny v členských státech EU si zvolila autorka poměrně přesně vymezený tematický okruh, v jehož rámci provedla velmi důkladnou analýzu. Studie pojednává o náročných teoretických a praktických otázkách, které jsou nepochybně vhodným tématem diplomové práce na právnické fakultě.

Formální aspekty

Práce obsahuje 65 stran čistého textu. Autorka připojila kromě obsahu také seznam použitých zkratk, který ulehčuje orientaci v textu. Práce je vybavena nadstandardním seznamem použité literatury. Autorka ve své práci vycházela z literatury psané zejména v češtině a v angličtině. Přínosem práce je reflexe relevantní české odborné literatury ve srovnání s vybranými zahraničními publikacemi.

Práci se sekundární literaturou a s poznámkami pod čarou lze označit za velmi solidní a poctivou. Formálním náležitostem byla věnována velká pozornost. Lze konstatovat, že práce s prameny a citacemi převyšuje běžné standardy. Autorka též prokázala schopnost vhodným způsobem čerpat relevantní poznatky z judikatury SDEU a národních ústavních soudů.

Práce je čtivá a psaná odborným jazykem. Z formálního hlediska diplomová práce jednoznačně splňuje, resp. převyšuje kritéria kladená na tento druh vědecké studie.

Obsah

Kromě úvodu a závěru autorka členila svoji práci na 5 hlavních kapitol. Systematika je přehledná a odpovídá struktuře analyzovaného problému. V úvodu autorka vymezila cíle a metodologii své práce. Za primární cíl práce si stanovila vyjasnit použití Listiny ze strany členských států, protože, jak správně poznamenala, ačkoli Listina měla původně sloužit účelu kontroly legality aktů EU, je používání Listiny při uplatňování práva EU také záležitostí členských států.

První kapitola představuje genezi ochrany lidských práv v systému EHS/EU, přičemž autorka zohlednila relevantní politické faktory a stručně nastínila koncepci obecných právních zásad v podání judikatury SDEU. Na tento úvod do problematiky logicky navazuje druhá kapitola, která je věnována vzniku a obsahu Listiny.

Do jádra zkoumané problematiky následně uvádí třetí kapitola, která vymezuje pojem „aplikace základních práv EU“, a to konkrétně ve vztahu k členským státům. Co se týče „uplatňování“ ve smyslu „provádění“ a „aplikace“, vychází autorka z analýzy judikatury SDEU, která byla přijata před vznikem Listiny v roce 2000, resp. před rokem 2009, kdy Listina získala právní závaznost. Pomocí odborné literatury autorka vymezila možné přístupy SDEU, podle toho, jak zohledňuje různé konstelace, ve kterých členské státy uplatňují právo EU a jsou proto vázány unijním standardem ochrany základních práv. Autorka neopomenula kritické hlasy v odborné literatuře a ze strany politických orgánů, které považují přístup SDEU za příliš vágní. V této souvislosti prokázala autorka výbornou orientaci v komplexní problematice a dokázala zformulovat také vlastní závěry.

Čtvrtá kapitola se zabývá aktuální úpravou otázky aplikovatelnosti základních práv EU, která je obsažena v samotné Listině (konkrétně v jejích čl. 51 až 53).

Obohacením práce je debata o tzv. české výjimce k Listině. Autorka nejprve nastolila otázku týkající se statusu Listiny v právu České republiky. Správně upozornila na problematický výklad pojmu „mezinárodní smlouva o lidských právech“ v judikatuře Ústavního soudu ČR. Věnovala se následně debatě, zda Listinu lze či nelze považovat za mezinárodní smlouvu ve smyslu čl. 10 Ústavy ČR. Kvalifikovaným způsobem autorka reflektovala potenciální problémy, které by přinesla inkorporace Listiny do českého právního řádu, a to konkrétně v případě, že by Listina (jakoby „mezinárodní smlouva“) byla vykládána jako součást ústavního pořádku ČR.

Poměrně stručná je následující reflexe o významu Protokolu č. 30. Širší rozbor by si zasloužila problematika vztahu Listiny a obecných právních zásad EU. Podle autorky odmítá ÚS ČR koncepci, podle níž se SDEU může opírat o základní práva obsažená v judikatuře. Pravda je, že obecné právní zásady mají v českém právním řádu jiný význam než v právu EU. Tím však není vyloučeno, že SDEU bude vedle Listiny nadále používat také tyto obecné právní zásady. V rámci obhajoby by mohla autorka vztah obou pramenů blíže rozvést a navíc nastítnit otázku, zda přistoupení EU k EÚLP mění tento vztah ve prospěch obecných právních zásad, které z podstatné části vycházejí z EÚLP a příslušné judikatury ESLP.

Závěr práce je stručný a přehledný. S konstatováním, že při ochraně základních práv bude nadále docházet k pnutí mezi SDEU a členským i státy a že je třeba ze strany SDEU vyjasnit aplikační kritéria, lze souhlasit.

Celkové hodnocení

Diplomantka předložila mimořádně kvalitní studii, která jak z formálního hlediska, tak

i obsahově splňuje kritéria kladená na diplomovou práci na Právnické fakultě UK. V celé řadě aspektů běžné standardy převyšuje. Lze vyzdvihnout angažovaný a autentický vědecký přístup autorky. Cíle práce lze považovat za splněné.

Práci doporučuji k obhajobě a předběžně ji hodnotím známkou „výborně“. V rámci ústní obhajoby by se měla diplomantka vyjádřit k otázce obsažené v tomto posudku.

V Praze dne 6. května 2013

Doc. Dr.iur. Harald Scheu, Ph.D.